

A leletanyag és a dokumentáció elhelyezése: Árpád Múzeum, Ráckeve.

HEGEDŰS ATTILA – SIMON LÁSZLÓ

105. Dunapataj, Szent Tamás-domb

(Bács-Kiskun megye) Á, Kk

A település keleti szélén elhelyezkedő dombon a korábbi években amatőr régészkedés-kincskeresés nyomán kőfalak és embercsontok kerültek elő. A lelőhelyen folytatott kéthetes leletmentés során egy 15 m hosszú és 8 m széles K-Ny-i tájolású középkori templom alapfalai kerültek elő. Az eredetileg kisebb méretű, félköríves szentélyű templom bejárata a déli fal nyugati végében lehetett, ahol kb. 1 m-es szakaszon hiányzik a falszövet. Az átlagosan kb. 1 m vastag fal durván faragott kváderkövekből kétoldalt rakott, a két kősor közötti rész apróbb kövekkel és téglákkal van kitöltve. A nyugati hajófal külső oldalánál toronyalapozásnak nincs nyoma, viszont itt kalcinálódott embercsontokból álló vastag réteg került elő. A hajó sarkainál támpillér vagy ennek alapozása nem figyelhető meg. Ugyancsak nem találtunk nyomokat az északi oldalon sekrestyére vagy egyéb hozzáépített toldaléokra.

Az első templom a törmelékrétegből előkerült kőfaragvány (bimbós oszlopfő töredéke) alapján az Árpád-kor második felében épülhetett, ezt később bővítették. A templombelső felső rétegében 16 sírt tártunk fel, melyek kora mellékletek hiányában nem határozható meg pontosan, valószínűleg késő középkoriak lehetnek.

A leletmentés a dunapataji Általános Művelődési Központ egykori és jelenlegi diákjai, oktatóik, valamint Dunapataj Nagyközség Önkormányzata támogatásával történt.

V. SZÉKELY GYÖRGY

106. Dunaszekcső, római kori hamvasztásos sír

A részletes jelentést lásd a 85–93. oldalon.

(Baranya megye) Ró

HORVÁTH ANDREA

107. Dunaújváros, Öreghegy, Kálvária utca 5.

(Fejér megye) Ró? Kú

Az Öreghegyen családi ház építkezését megelőző régészeti feltárássra került sor a KÖI-vel lefolytatott engedélyezési eljárást követően. A telek közvetlenül szomszédos az 1983. évi Kálvária utcai ásatás területével. Két kutatóárokban sikerült kibontani az 1983-ban csak részlegesen feltárt II. sz. épület nyugati zárófalát. Egyebekben a munka nem hozott nagy mennyiségű leletanyagot. A teleket korábban földpincékkel szabdalták: a jelenlegi tulajdonos – apja emlékezetére hivatkozva – négy nagyméretű pincéről számolt be. A feltárást igazolta az adatokat, a szelvényekben a pincebetöltésekben ástunk, teljesen érintetlen régészeti objektumot nem is sikerült feltárni. Két anyagnyerőgödört tártunk fel kevés leleta-

nyaggal, illetve egy századvégi vagy e század eleji löszbe vájt pincelakás egyik sarkát.

PONGRÁCZ ZSUZSÁNNA

108. Dunaújváros, Rácdomb

(Fejér megye) B, Ró, Tö

Az Intercisa Múzeum 1999. március 23-án 15.50-kor névtelen bejelentést kapott arról, hogy a régészeti védelem alatt álló Dunaújváros, Rácdomb nevű lelőhelyen földmunkát folytatnak. A hír ellenőrzésére 15 percen belül kimentünk a helyszínre, de már nem találtunk ott senkit. Megállapítottuk, hogy a 2147. hrsz-ú telken házalap kialakítása céljából végeztek gépi földmunkát, és ez régészeti jelenségeket is elpusztított. Dunaújváros Megyei Jogú Város jegyzője 1999. március 24-én letiltotta a munkák folytatását, a Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága pedig 1999. március 25-én feljelentést tett ismeretlen tettes ellen a városi rendőrkapitányságon. Miután sikerült megszerezni a telek kulcsát a tulajdonos-építető házaspártól, 1999. április 1. és 29. között leletmentő ásatást folytattunk a helyszínen.

A leletmentés jobbára a kiásott és még el nem szállított föld átrostálására szorítkozott. (A már elszállított föld deponálási helyét nem sikerült kiderítenünk.) Az így talált kerámiaanyag részben bronzkori (Vatya kultúra), részben kora újkori, és a 17. századi palánkvárhoz köthető. A 7 × 8,5 m-es, É-D hossz tengelyű, 2,8–3 m mély alap metszetalain és alján a következő objektumokat lehetett megfigyelni. A D-i metszetal K-i sarkában 1,5 m átmérőjű gödör volt, amelynek aljából egy 30 cm mélységű rész megmaradt a ház alapjában. Ennek bontása során 17. századi kerámia mellett embercsontokat találtunk. Utóbbiak abból a késő római temetőből származhatnak, melynek sírjait a Rácdombon már több helyütt megtaláltuk. A török kori gödör felső részét kb. 2 m mély ferde beásás pusztította el, kavicsos, téglatörmelékes betöltéséből lelet nem került elő. A gödörtől Ny-ra 1,3 m mélységig feltehetőleg újkori árok metszete volt. A metszet többi részén a 40 cm-es újkori feltöltés alatti 20–50 cm vastagságú réteg valószínűleg a bronzkori feltöltés, innen származhat a vatyai leletanyag zöme. A metszetal többi részét lösz töltötte ki. A 2147. hrsz-ú telektől délre, valamelyest alacsonyabban fekvő telkeken, illetve a dombot átszelő Mohácsi utcában a legkorábbi, D-i irányban erősen lejtő bronzkori réteg kb. 2,5–3 m mélységben jelentkezett. A jelentős szintkülönbségből arra lehet következtetni, hogy a bronzkorban a domb É-i része lényegesen magasabban feküdt, mint a település többi része. Hogy ez mennyiben magyarázható a természetes erózióval és mennyiben a szél ellen védekező emberek tevékenységével, nem világos. A metszetalon nem sikerült a lösz mesterséges felhalmozódásának a jeleit megfigyelni. A Ny-i É-i és K-i metszetalban nagy felületen voltak meg az 1745-ben épült és az 1950-es években elpusztított Rudnyánszky-kastély maradványai. A